

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابلویرایش و بدون آرم این اقدام
پژوهی به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

موضوع اقدام پژوهی :

چگونه توانستم قسمت آشنایی با خودرو کتاب حرفه و فن سال سوم
راهنمایی باوسایل کمک آموزشی برای دانش آموزان جذاب کنم .

www.asebankafinet.ir

فروشگاه علمی آسمان

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابلویرایش و بدون آرم این اقدام
پژوهی به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir**

تقدیم به همه معلمان این مرز بوم و همه کسانی که برای پیشرفت این آب و خاک در تلاش و کوشش هستند.

با سپاس فراوان از همه عزیزانی که در اتمام این پژوهش با من همکاری صمیمانه داشتند .

فروشگاه
علمی
آسمان

چکیده.....	۳
کلمات کلیدی :	۳
مقدمه:.....	۴
توصیف وضعیت موجود:.....	۷
بیان مسائل:.....	۸
فرضیه:.....	۸
شواهد(۱).....	۹
توضیح تعاریف و واژگان:.....	۹
ابزارهای اطلاعاتی:.....	۹
یافته های علمی:.....	۱۰
-ویژگی های وسایل کمک آموزشی.....	۱۵
-فواید استفاده از وسایل کمک آموزشی :.....	۱۶
-نقش مواد و وسایل کمک آموزشی در تدریس.....	۱۷
-مزایای استفاده از وسایل کمک آموزشی.....	۱۸
عمده ترین دلایل و موانع عدم کاربرد معلمان از وسایل کمک آموزشی در کلاسهای درس.....	۲۰
وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، تحصیلات والدین:.....	۲۱
تاثیر وضعیت مالی والدین در یادگیری کودکان.....	۲۲
نتیجه:.....	۲۴

پیشینه تحقیق:	۲۸
تحلیل و تفسیر داده ها	۲۸
الگوی شش پرسش:	۲۸
ارائه راه حل موقت:	۲۹
اجرای راه حل:	۲۹
شروع تدریس:	۳۰
شواهد (۲) ابزارهای اطلاعاتی:	۳۱
گرد آوری اطلاعات:	۳۱
ارزیابی تأثیر اقدامات و تعیین اعتبار:	۳۱
راهکارها و پیشنهادات:	۳۳
منابع	۳۴

چکیده

باتوجه به اهمیت و ضرورتی که شناخت خودرو در زندگی دارد به عنوان دبیر حرفه و فن کسی که باید در دانش آموزان این انگیزه را بوجود آورد که آنها توانائی هائی دارند که باید ره گشای زندگی آینده آنان باشد، برخورد لازم دیدم که به دنبال راههای جذابیت، درک بیشتر این بخش و بخشهای شبیه آن در کلاس و فوائد آن در زندگی باشم.

کلمات کلیدی:

حرفه و فن - خودرو - جذابیت

دفتر انتشارات علمی و فرهنگی
کتابخانه

مقدمه :

آنچه یک دیدن کند ادراک آن سالها نتوان نمودن بایان

وسایل کمک آموزشی از حیث این که تئوری و عمل را هماهنگ می کند جایگاه ویژه ای دارد. استفاده از وسایل کمک آموزشی توسط معلم در جریان تدریس، باعث می شود که مطالب مطرح شده در ساخت شناختی دانش آموزان جا بگیرد و دانش آموز به یادگیری معنی دار نائل شود. متأسفانه استفاده منظم و اصولی از وسایل کمک آموزشی تحت هر عنوان در مدرسه به بوته فراموشی سپرده می شود و اغلب عدم استفاده از وسایل کمک آموزشی را از طریق کمبود وقت و نبود وسایل توجیه می کنند. استفاده از وسایل کمک آموزشی باعث تحرک و پویایی در نظام آموزشی می شود. (قهرمانی، جعفر (۱۳۸۳) : تأثیر وسایل کمک آموزشی در تدریس و یادگیری ، ماهنامه پیوند ، شماره ۲۹۵-۲۹۴ انتشارات انجمن اولیاء و مربیان)

تحقیقاتی که تا به حال به عمل آمده است نشان می دهد که از طریق تدریس معمولی تنها ۳۰٪ مطالب از مطالب مورد تدریس یاد گرفته می شود در حالی که اگر یادگیری با استفاده صحیح از وسایل ارتباطی به عمل آید میزان یادگیری افراد را تا ۷۵٪ بالا می برد .

تحقیقات نشان داده است که ۷۵٪ یادگیری ها از طریق بینایی ۱۳٪ شنوایی ۶٪ لامسه ۳٪ بویایی ۳٪ چشایی صورت می گیرد و ضروری است که به این امر توجه لازم معطوف گردد همچنین از دیدگاه روانشناسی استفاده از وسایل آموزشی نوعی رغبت و علاقه در دانش آموزان جهت یادگیری صحیح و اصولی به وجود می آورد بنابراین ضروری است که در جهت استفاده بیشتر و بهینه از وسایل کمک آموزشی راه حل ها و طرق مفیدی را که برپایه علمی باشد و براساس تحقیقات علمی صورت گرفته باشد ارائه داد. (سیف علی اکبر- روانشناسی پرورشی- انتشارات آگاه- چاپ سوم ۱۳۷۹)

استفاده بهینه از فناوری آموزشی در جریان تدریس به سبب فعال کردن حواس فراگیران امر آموزش را واقعی تر کرده ، ضمن غنی کردن کیفیت تدریس و یادگیری، کارایی تعلیم و تربیت را ارتقا می بخشد (پیری ، ۱۳۸۲، ص ۴۳)

کلاس‌های درس در یک دسته‌بندی کلی یا شاداب، جذاب و مخاطب‌گستر، یا کسل‌کننده، خمود و مخاطب‌گریز و یا معمولی و عادی است. کلاس درسی که در آن به مؤلفه‌های جذابیت عطف توجهی نشان داده نمی‌شود با گذشت زمان ممکن است کم‌کم سستی و کسل‌کنندگی در آن به چشم آید که گسست ارتباط بین استاد و فراگیر از روشن‌ترین پیامدهای ناگوار آن خواهد بود و نتایج آموزش را عقیم و بی‌اثر می‌سازد .

به نظر می‌رسد جذابیت کلاس بر چند رکن و پایه استوار است: الف- معلم ب- متن و محتوای درس ج- فضای کلاس.

معلم یکی از ارکان اساسی آموزش و پرورش است و بدون در نظر گرفتن نقش او، نقش سازنده‌ای را نمی‌توان برای تعلیم و تربیت منظور نمود. معلم نه تنها متخصص مسایل آموزشی، بلکه راهنما و سرمشق فراگیران، مشاور و مشفق آنان و دوست و مشکل‌گشای دانش‌پژوهان است و این همه کارکرد با عنایت به نقش و جایگاه ممتازی است که او در تعلیم و تربیت داراست

-متن آموزشی یکی از اساسی‌ترین مؤلفه‌های آموزشی است که همواره با فراگیر هم‌نشین و در ارتباط است .

-کلاس درس یک فضای معنوی و آموزشی دارد و یک فضای مادی و فیزیکی. مقصود از فضای معنوی و آموزشی فضای متأثر از معلم و دانش آموز است که می‌تواند باز، منعطف، منطقی و با تفاهم باشد و یا بسته، قانونی، خشک و سرشار از یک سونگری و تعارض. فی‌المثل در کلاس درسی که معلم اجازه پرسش را به دانش آموز نمی‌دهد، یا سخن رقیب در آن با طعن و توهین نقد و نقل می‌شود و یا معلم تنها خواست خود را بر دانش آموزان تحمیل می‌نماید و از مشورت با فراگیر و حرمت به جایگاه او طفره می‌رود، چنین کلاسی بسته و غیرمنطقی جلوه خواهد

کرد و آثار و فواید درخشانی از آن حاصل نخواهد شد. اما فضای فیزیکی کلاس عبارت از محدوده کلاس، موقعیت جغرافیایی، صندلی و نیمکت، رنگ و تمیزی، تابلو و وسایل گرمایشی و سرمایشی، فرسودگی بنا یا نو بودن و اموری از این دست است که در جذابیت تأثیرگذار است. معمولاً کلاس‌های کهنه و قریب‌التخریب، با نیمکت‌های شکسته و قدیمی و در موقعیت عبور و مرور دانش آموزان (مثل کلاس‌های کنار پله) با جذابیت ناسازگار است و برای دانش آموز محیطی خوشایند نمی‌باشد. (علی پور مشکانی مهران- آیین تدریس و روش کلاس داری- انتشارات پارسایان- چاپ اول ۱۳۸۱)

کتابخانه
علی
الاسمان

توصیف وضعیت موجود:

اینجانب دبیر حرفه و فن واقع در شهرستان می باشم. تحصیلات کاردانی خود را در رشته ماشین ابزار به اتمام رساندم و مدرک کارشناسی حرفه و فن خود را هم از دانشگاه اخذ کردم. مدت است که در خدمت آموزش و پرورش مشغول به خدمت هستم.

چگونه به مشکل پی بردیم؟ (از طریق مشاهده):

واکنش دانش آموزان: با توجه به موضوع هر واحد در ابتدای و حین هر درس دانش آموزان واکنش های متفاوتی از خود نشان می دهند که در بخش خودرو باین جملات روبرو هستیم:

-مطالب چه فایده ای برای ما دارد؟

-کی و کجا کاربرد دارد؟

-ماشین که نداریم و نخواهیم داشت یاد گرفتن مطالب چه فایده ای دارد؟

-اگر ماشین خراب شود ماشین را کنار خیابان پارک می کنیم به دنبال تعمیر کار می

رویم

-گوش ندادن به درس

واکنش والدین: باتوجه به اینکه مدرسه در منطقه ای قرارگرفته (روستای مهدی آباد) که اکثر خانواده ها قشر متوسط و محروم و پرجمعیت هستند با مشکلاتی از قبیل موارد زیر در ارتباط با اهمیت یادگیری بخش خودرو روبرو می شویم

۱. آداب و رسوم ۲. فرهنگ ۳. اعتقادات ۴. ضعف آشنائی با انواع مهارت ها ۵. بی سوادی و تحصیلات پائین ۶. رعیت و کارگر بودن و امید نداشتن به خرید خودرو ۷. آگاهی کافی نداشتن از لزوم انواع مهارتها در زندگی مدرن امروز

بیان مسائل:

۱) آیا رابطه ای بین تجربه، مهارت تدریس و فن بیان معلم با جذابیت درس وجود دارد؟ ۲) آیا رابطه ای بین تدریس عینی و استفاده از وسایل کمک آموزشی با جذابیت درس وجود دارد؟ ۳) چه ارتباطی بین حضور فعال دانش آموز و علاقه به کارهای فنی وجود دارد؟ ۴) آیا رابطه ای بین حمایت والدین از دانش آموزان و علاقه ی آنان به کارهای فنی است؟ ۵) چه رابطه ای بین تشویق والدین و علاقه دانش آموز به کارهای فنی است؟ ۶) چه رابطه ای بین آداب و رسوم و لزوم آشنایی با کارهای فنی وجود دارد؟ ۷) آیا رابطه ای بین تحصیلات والدین وجود دارد؟ ۸) چه رابطه ای بین میزان آگاهی والدین از کارهای فنی و علاقه دانش آموز به کارهای فنی وجود دارد؟ ۹) آیا رابطه ای بین وضعیت اقتصادی خانواده ها با میزان علاقه دانش آموز به کارهای فنی وجود دارد؟

فرضیه:

۱) بین مهارت، علاقه، تجربه و فن بیان معلم با جذابیت درس ارتباط وجود دارد. ۲) بین تدریس از طریق وسایل کمک آموزشی، مشاهده عینی و جذابتر شدن درس ارتباط وجود دارد. ۳) بین تحصیلات، تشویق، حمایت، وضعیت اقتصادی و میزان آگاهی والدین و..... از کارهای فنی با علاقه دانش آموز به کارهای فنی ارتباط وجود دارد.

شواهد (۱)

توضیح تعاریف و واژگان :

چگونه: در چه وضع، چه جور، چه طور، کیفیت، طبیعت، حالت (فرهنگ فارسی معین، جلد اول، انتشارات امیرکبیر)

توانستن: قدرت داشتن. توانایی داشتن (فرهنگ فارسی معین، جلد اول، انتشارات امیرکبیر)

رسانه آموزشی: به عوامل، وسایل و یا ابزاری گفته می شود که کل محتوای آموزش را به فراگیران منتقل می کند؛
وسایل کمک آموزشی: کلیه ادوات و اشیایی هستند که در کنار رسانه آموزشی برای تفهیم بهتر و بیشتر موضوع
آموزشی به فراگیران به کار می رود (فردانش، ۱۳۷۱، ص. ۴۱)

اتومبیل: دستگاه خودرو که به وسیله موتور بخاری برق یافت یا بنزین یا هوای متراکم یا گاز حرکت کند و جهت
مسافرت و حمل و نقل از جایی به جای دیگر به کار رود (فرهنگ فارسی معین، جلد اول، انتشارات امیرکبیر)

دانش آموز: شاگرد، شاگرد مدرسه، طالب علم، آموزنده، علم (لغت نامه دهخدا)

جذابیت: قوه ای که هر چیز را به جانب خود می کشد و جذب می کند، دلربایی (فرهنگ فارسی
معین، جلد اول، انتشارات امیرکبیر)

ابزارهای اطلاعاتی:

۱. مطالعه کتب و پایان نامه های دانشگاه فردوسی و دانشگاه فرهنگیان (پردیس شهید بهشتی)

۲. منابع اینترنتی

۳. مشاهده عینی رفتارها و واکنش های دانش آموزان

۲. یافته های علمی:

- مفهوم وسایل کمک آموزشی :

هرچه که بتواند کیفیت تدریس و یادگیری را افزایش دهد وسیله ای برای کمک به آموزش است. رسانه های نوشتاری از اولین رسانه هایی بودند که در امر تعلیم و تربیت از آنها استفاده می شده است، و سپس رسانه های دیگری از قبیل تصاویر، نقشه ها، اسلاید، فیلم، تلویزیون و بسیاری از رسانه های دیگری که وارد جریان تعلیم و تربیت شده اند: (لطفی پور خسرو و ذوفن شهناز- تولید و کاربرد مواد آموزشی - چاپ سحاب)-

-اهمیت و ضرورت وسایل کمک آموزشی: همه ی ما تاکنون کتاب های زیادی مطالعه کرده ایم. اما بیشتر مطالب آن را به فراموشی سپرده ایم ولی آندسته از مطالبی که کاربردی کرده ایم هیچ گاه از یاد نخواهیم برد. ما برآنیم که تا آنجا که در توان داریم با یاری شما خوبان تمامی دروس را کاربردی نماییم تا تدریس خود را ماندگار کنیم.

تحقیقاتی که تا به حال به عمل آمده است نشان می دهد که اگر یادگیری با استفاده صحیح از وسایل ارتباطی به عمل آید میزان یادگیری افراد را تا ۷۵٪ بالا می برد. (سیف علی اکبر- روانشناسی پرورشی- انتشارات آگاه- چاپ سوم ۱۳۷۹)

آموزش از هر جنبه و در هر مرحله ای که باشد لازمه اش تاثیر بخشیدن در فراگیر است. این تاثیر البته می تواند با توجه به موضوع مورد نظر و حیطه مورد عمل متفاوت باشد. آنچه که به یادگیری مربوط می شود عمق این تاثیر در قوه ادراک و مهارت فراگیران است، تا حدی که موجب تغییر در آن ها گردد. چون با استفاده از روش های آموزشی رو در رو و سنتی نمی توان به تک تک افراد علاقه مند و نیازمند اطلاعات دسترسی داشت و از سوی دیگر علیرغم محدودیت درک مسائل و علم و دانش فراگیران، برخی از آموزشگران ممکن است در بیان و شرح

مطالب توانایی کافی نداشته و یا قادر نباشد با تسلط کامل به تشریح موضوع مورد علاقه خود بپردازند. بدین لحاظ ضرورت دارد که معلمان و مدرسان دقیقاً نسبت به آنچه باید انجام دهند، آگاهی داشته باشند تا وظایف خود را با علم و اطلاع و مهارت کافی در هم آمیزند و به مرحله اجرا درآورند. (شعاری نژاد علی اکبر- نقش آموزش و پرورش در فرهنگ عمومی- انتشارات شابک- چاپ دوم ۱۳۷۹)

برخی مواقع ایجاب می نماید که برای تسهیل آموزش، مطالب به صورت طبیعی و زنده به فراگیران آموخته شود. همچنین اگر نمایش بعضی فعالیت ها و روش ها به طور طبیعی امکان پذیر نباشد و یا از نظر بعد زمان و مکان دارای محدودیت هایی باشد، مرجع است که نمونه ها و شواهد آن در معرض دید فراگیران قرار گیرد. همین طور برای اطلاع رسانی سریع و تعلیم و تربیت گروه های بزرگتر لازم است که اطلاعات مورد نیاز از راه های گوناگون و با استفاده از حواس مختلف و رسانه های ارتباط جمعی رادیو، تلویزیون، فیلم، اسلاید، نمایشگاه، متون چاپی مثل روزنامه و ... به آن ها منتقل شود به علاوه استفاده کردن از امکانات مذکور برای پیش آگاهی دادن به آموزشگران نیز ثمر بخش خواهد بود. برای آموزش دادن و فعال کردن حواس مختلف جهت تحقق بهتر امر یادگیری مستلزم به کارگیری وسایل آموزشی و کمک آموزشی می باشد. بنابراین با توجه به دلایل فوق و دلایل بی شمار دیگری نباید استفاده کردن از وسایل آموزشی را با اقدامات تشریفاتی اشتباه گرفت. (علی پور مشکانی مهران- آیین تدریس و روش کلاس داری- انتشارات پارسایان- چاپ اول ۱۳۸۱)

هر چند که ممکن است انتقال اطلاعات تفضیلی با کمک رسانه های آموزشی محدود باشد، اما این اطلاعات در ایجاد انگیزش و علاقه فراگیران نقش مهم و ارزشمندی را ایفا می نمایند. به این معنی که آگاهی و علاقه فراگیران برانگیخته می شود و آنان درصدد کسب اطلاعات بیشتر برمی آیند. امروزه صاحب نظران و اندشمندان جهان، بر نقش مهم و تعیین کننده فناوری آموزشی در فرایند یاددهی _ یادگیری تأکید می کنند و بر این باورند که میزان بهره گیری و استفاده مطلوب معلمان از وسایل کمک آموزشی در ارتقای کیفیت آموزشی تأثیرات سازنده ای خواهد داشت. استفاده صحیح معلمان از وسایل کمک آموزشی، جریان یاد گیری را تسهیل می کند، در عینی کردن و ملموس ساختن آموخته ها نقش مهمی دارد، میزان اثر بخشی تدریس را افزایش می دهد و موجب پایدار

کردن آموخته ها در ذهن دانش آموزان می گردد . (علی پور مشکانی مهران- آیین تدریس و روش کلاس داری- انتشارات پارسایان- چاپ اول ۱۳۸۱)

-دلایل ضرورت کاربرد وسایل کمک آموزشی «از شاخص های توسعه در یک کشور ،کیفیت و کمیت برون داد نظام آموزشی است، که آن هم به چگونگی نظام انتقال اطلاعات برنامه ریزی شده آموزشی به فراندگان و نیز بهبود فرایند یاددهی -یادگیری بستگی دارد . استفاده بهینه از فرایند آموزشی در جریان تدریس، به سبب فعال کردن حواس فراگیران، امر آموزش را واقعی تر کرده، ضمن غنی کردن کیفیت تدریس و یادگیری، کارای تعلیم و تربیت را ارتقا می بخشد.» امروزه بهره گیری معلمان از وسایل کمک آموزشی در فرایند تدریس، موجب افزایش کارایی آنها در تدریس می شود و یادگیری مطالب را برای دانش آموزان عینی تر، جذاب تر و عمیق تر کرده، در افزایش یادگیری و پایدار ساختن آموخته های آنان تأثیر اساسی دارد. (شعاری نژاد علی اکبر- نقش آموزش و پرورش در فرهنگ عمومی -انتشارات شابک- چاپ دوم ۱۳۷۹)

«وسایل کمک آموزشی، اعم از ساده و پیچیده به عنوان ابزاری برای ایجاد تسهیل در امر تدریس و یادگیری در نظام های آموزشی به کار رود. این وسایل از این حیث که تئوری و عمل را با هم ترکیب کرده باعث ماندگاری یادگیری و تنوع بخشی در کلاس درس می شوند، حائز اهمیت اند. با توجه به پیشرفتهای علمی و فناورانه در عصر حاضر، وسایل کمک آموزشی به عنوان یک رابط توانسته اند نقش خود را به خوبی ایفا کنند. بدیهی است اگر معلمان مهارتهای لازم را برای کاربرد این وسایل داشته باشند، میزان اثر بخشی آنها نیز بیشتر خواهد شد»

کاربرد صحیح و اصولی وسایل آموزشی، علاوه بر ارتقای کیفیت آموزشی، می تواند در تعمیق آموخته های فراگیران و پایدار کردن جریان یادگیری مؤثر باشد و پایه های علمی و آموزشی، می تواند در تعمیق آموخته های فراگیران و پایدار کردن جریان یادگیری مؤثر باشد و پایه های علمی و آموزشی را در نظام تعلیم و تربیت استوارتر و مستحکم تر کند. هم چنین بهره گیری از فناوری آموزشی موجب رشد و شکوفایی استعدادها و خلاقیت های

دانش آموزان گردیده، زمینه را برای حل بسیاری از مشکلات و تنگناهای نظام آموزشی در جریان یادگیری و آموزش مطالب فراهم می کند.

«یافته های تجربی در حوزه روان شناسی حکایت از آن دارد که قریب ۷۰ درصد از آموخته های انسان از طریق حس بینایی و ۳۰ درصد بقیه از طریق سایر حواس حاصل می شود. این بدان معناست که آموزش و پرورش بیش از پیش نسبت به فراهم ساختن محیط و موقعیت های مستعد بصری اقدام کند و به عصر حاکمیت فراگیری از طریق شنوای یا آموزش زبانی از محیط های آموزشی پایان داده شود. (سیف علی اکبر- روانشناسی پرورشی- انتشارات آگاه - چاپ سوم ۱۳۷۹)

استفاده از فیلم های آموزشی باعث ایجاد تنوع در فرایند آموزش می شود. این خود از سویی سبب ایجاد انگیزه در فراگیران می گردد و از سوی دیگر با توجه به تفاوت های فردی میان آنان، امکان یادگیری مؤثر برای عده بیش تری از دانش آموزان را فراهم می آورد. استفاده از فیلم های آموزشی باعث ایجاد پیوند بین آموزش از یک سو و حقایق و واقعیت از سوی دیگر شده است: که این خود در معنادار شدن یادگیری و با طبع ثبات و استخدام آموخته ها تأثیر بسزایی دارد. هم چنین بر انگیزتن حس کنجکاوی و تفکر خلاق در دانش آموزان که از عوامل کلیدی در جریان یاد گیری معنادار به حساب می آید نیز می تواند از طریق به کارگیری فیلم های آموزشی تقویت شود؛ به عبارتی، استفاده مطلوب از وسایل کمک آموزشی، علاوه بر ثبات و استحکام آموخته ها در فراگیران، حیطه فعالیت معلم را در کلاس وسعت می بخشد و معلم را از حالت انتقال دهنده صرف اطلاعات و دانش خارج کرده، و او را به عاملی مهم و تأثیرگذار در فرایند آموزش و یاد گیری تبدیل می کند. (شمسائی ابراهیم- تجهیزات آموزشی و آموزشگری- انتشارات دانشگاه زنجان- چاپ اول ۱۳۸۲)

«در بین عوامل مؤثر بر یادگیری، وسایل کمک آموزشی از حیث این که تئوری و عمل را توأم و هماهنگ می سازد؛ از جایگاه ویژه ای برخوردار است. استفاده از وسایل کمک آموزشی در جریان تدریس، باعث می شود که

مطالب مطرح شده در ساخت شناختی دانش آموزان جا بگیرد و دانش آموزد به یادگیری معنادار نائل شود. اما امروزه متأسفانه استفاده از وسائل، تحت هر عنوان در مدرسه و نظام آموزشی را از طریق کمبود وقت و نبود وسایل لازم توجیه می کند». (سیف علی اکبر- روانشناسی پرورشی - انتشارات آگاه- چاپ سوم ۱۳۷۹)

بنابراین با توجه به اهمیت و ضرورت بهره گیری از فناوری آموزشی در فرایند یاددهی- یادگیری، به بررسی مثبت بکارگیری این وسایل در جریان آموزش، عوامل عدم رغبت معلمان در استفاده از وسایل کمک آموزشی می پردازیم.

به طور کلی، کاربرد فناوری آموزشی در جریان تدریس توسط معلمان، نتایج و آثار زیر را به دنبال دارد: ۱) موجب تسهیل در فرایند یاددهی- یادگیری و افزایش آموخته های فراگیران می گردد. ۲) افزایش اعتماد به نفس معلمان و دانش آموزان را به دنبال دارد. ۳) یادگیری برای دانش آموزان لذت بخش و جذاب تر می گردد. ۴) ثبات و استحکام آموخته ها و معنادار شدن یادگیری فراگیران را فراهم می سازد. ۵) توانایی اندیشیدن و استدلال را در دانش آموزان افزایش می دهد. ۶) یادگیری را سریع تر آسان تر و بادوام تر می کند. ۷) آموزش را از حالت ذهنی خارج نموده، یادگیری را برای دانش آموزان ملموس و عینی می کند. ۸) موجب تنوع آموزشی می گردد. ۹) فرآیند آموزش را از حالت تک رسانه ای بودن خارج می کند. ۱۰) دستیابی به نتایج سریع از آموزش را عملی می سازد. ۱۱) بازدهی آموزش را از نظر کمی و کیفی برای دانش آموزان و معلمان افزایش می دهد. ۱۲) انگیزه های یادگیری و آموزش را در فراگیران تقویت می کند. ۱۳) موجب می گردد تا دانش آموزان بهتر به استعدادها و توانایی های فردی خود پی ببرند. ۱۴) اثر خستگی جسمی و ذهنی را در هنگام یادگیری کاهش می دهد. ۱۵) معلم را از حالت انتقال دهنده صرف اطلاعات به فراگیران خارج می کند. ۱۶) معلم را به عنوان عاملی اثرگذار در حین تدریس و تسهیل کننده جریان یادگیری معرفی می نماید. ۱۷) زمینه رشد و شکوفایی تفکر و خلاقیت دانش آموزان را فراهم می سازد. ۱۸) یادگیری موثر و مفید را برای عده بیشتری از دانش آموزان ممکن می سازد. ۱۹) موجب برانگیختن حس کنجکاوی و تفکر خلاق فراگیران می گردد.

-برخی از موانع اساسی در کاربرد و بهره گیری از وسایل کمک آموزشی را در مدارس می توان چنین مطرح کرد:

- ۱- عدم رغبت و تمایل معلمان به کاربرد و استفاده از وسایل کمک آموزشی در جریان تدریس. ۲- عدم آشنایی و تسلط اندک معلمان در بهره گیری و استفاده مطلوب از تکنولوژی آموزشی. ۳- حجم زیاد مطالب کتاب های درسی و کمبود وقت در ارائه مفاهیم و موضوعات درسی. ۴- عدم آگاهی و اعتقاد معلمان به نتایج مهم و مثبت استفاده از فناوری آموزشی در فرآیند یاددهی- یادگیری. ۵- عدم استفاده مطلوب از توان و تجربیات نیروهای متخصص و کارشناس در رشته ی تکنولوژی آموزشی. ۶- عدم نظارت و ارزشیابی صحیح از کار معلمان در استفاده از وسایل کمک آموزشی. ۷- به کار گماردن نیروهای غیرمتخصص و غیرمرتبط، به عنوان کارشناس تکنولوژی آموزشی در مناطق آموزش و پرورش. ۸- نبود اعتماد به نفس کافی در معلمان در زمینه بهره گیری از وسایل کمک آموزشی.

-ویژگی های وسایل کمک آموزشی

- ۱- متناسب با موضوع آموزش بودن ۲- ساده بودن ۳- دقیق بودن ۴- بادام بودن ۵- قابل استفاده بودن توسط مخاطبین ۶- جالب بودن ۷- لازم بودن

- نحوه ی استفاده از وسایل کمک آموزشی

- ۱- انتخاب مناسب ۲- آمادگی قبلی ۳- تشریح وسایل ۴- محل وسایل (در معرض دید بودن) ۵- دسترسی بودن برای استفاده فراگیران

دو نکته مهم را بایستی سرلوحه کار فعالیت آموزشی خود قرار داد:

۱) به دلیل نقش مهم حس بینایی در یادگیری انسان، لازم است در موقعیتهای ارتباطی و آموزشی به جای تکیه صرف بر کلام (گوش) و حس شنوایی مخاطبان، از پیام های تصویری و رسانه های دیداری- شنیداری نیز به میزان کافی استفاده کنیم.

۲) بیشترین یادگیری در شرایطی است که از حس های بیشتری استفاده نمود و به طور یقین این امر به مدد کاربرد رسانه ها و وسایل کمک آموزشی حاصل خواهد شد.

-فواید استفاده از وسایل کمک آموزشی :

- ۱- وسایل کمک آموزشی بازده آموزشی را از لحاظ کمی و کیفی افزایش می دهد .
- ۲- وسایل کمک آموزشی می تواند یادگیری را انفرادی کند . ۳- وسایل کمک آموزشی آموزش را با قدرت بیشتری عملی می سازد . ۴- وسایل کمک آموزشی دسترسی به فرهنگ و آموزش را به طوریکسان برای همه میسر می سازد. ۵- وسایل کمک آموزشی اساس قابل لمس را برای تفکروساختن مفاهیم فراهم میسازد و در نتیجه از میزان عکس العمل گفتاری دانش آموزی کاهش می دهد. ۶- وسایل کمک آموزشی مورد علاقه زیاد و فراوان شاگردان هستند و استفاده از آنها توجه دانش آموزان را به موضوع اصلی معطوف می سازد . ۷- اساس لازم را برای یادگیری تدریجی و تکمیلی آماده می سازد و در نتیجه یادگیری را دائمی می کند . ۸- تجارب واقعی و حقیقی را در اختیار شاگردان قرار می دهد و در نتیجه موجب فعالیت ایشان میشود. ۹- پیوستگی افکار را موجب می گردد . ۱۰- در توسعه و رشد معنی در ذهن شاگرد مؤثر هستند . ۱۱- مهارتی را به طور کامل و مؤثر به دانش آموزان می آموزد . ۱۲- تجارب را در اختیار شاگردان قرار می دهد که از راه های دیگر امکان ندارد .

شاید یکی از عللی که تعدادی از ما معلمان از وسایل کمک آموزشی استفاده نمی کنیم این است که فکر می کنیم که منظور از وسایل کمک آموزشی همان وسایلی است که فقط به منظور آموزش دانش آموزان و با هدف

وسیله کمک آموزشی از قبل ساخته شده اند. و این اولین فکر اشتباهی است که ممکنه برخی از ما دچار آن باشیم ، زیرا با وسایل دور ریختنی و مازاد نیزمی توان یک وسیله کمک آموزشی ساخت که به اهداف مورد نظر درس برسیم . اگر بخواهیم نتیجه تحقیقات پیاژه و سایر محققین ارزشمند را در مورد تدریس ریاضیات به کودکان ، در یک جمله خلاصه کنیم باید بگوئیم : وسایل کمک آموزشی را به مدارس ببریم - . دلایل استفاده از وسایل کمک آموزشی

الف) معضلات و مشکلات آموزشی مانند : افزایش روز افزون افراد لازم التعلیم- انفجار دانش بشری و پیشرفت فناوری آموزشی ب) نقش حواس در یادگیری: بر اساس تحقیقات انجام گرفته در حوزه روانشناسی، حدود ۷۵ درصد یادگیری انسان از طریق کاربرد حس بینایی، ۱۳ درصد از طریق حس شنوایی، ۶ درصد از طریق حس لامسه، ۳ درصد از طریق حس چشایی و ۳ درصد از طریق حس بویایی صورت می گیرد که این امر ضرورت فراهم ساختن بستری مناسب برای کاربرد اصولی از طریق حس بینایی هموارتر می سازد. این نکته را مولانا به گونه ای شیوا بیان کرده است:

آنچه یک دیدن کند ادراک آن سال ها نتوان نمودن با بیان (لطفی پور خسرو و ذوفن شهناز- تولید و کاربرد مواد آموزشی - چاپ سحاب)

نقش مواد و وسایل کمک آموزشی در تدریس

※ توجه و علاقه فراگیران را جلب می کند

※ یادگیری را سریعتر، موثرتر و پایدارتر می کند

※ تجارب عینی و واقعی را در اختیار دانش آموزان قرار می دهد

*در توسعه و رشد معنی در ذهن دانش آموزان موثرند

*پایه های لازم را برای یادگیری تدریجی و تکمیلی فراهم می سازند

*پیوستگی افکار را در فرایند یادگیری فراهم می کند *شرایط را برای تفکر و ساختن مفاهیم مهیا می کند.

مزایای استفاده از وسایل کمک آموزشی

۱- روشهای صحیح برای تدریس و ارزیابی را فراهم می کند و بر اعتماد بنفس معلمان می افزاید ۲- کمیت و کیفیت آموزش را افزایش می دهد ۳- دستیابی به نتایج فوری از آموزش را ممکن می سازد ۴- شرایطی فراهم می آورد که دانش آموز بتواند به استعداد و توانایی های فردی خود پی ببرد. ۵- آموزش را با رقابت بیشتر، عملی می سازد ۶- از خستگی جسمی و ذهنی دانش آموز می کاهد ۷- موجب تنوع آموزشی می شود ۸- اثر آموزش و یادگیری را دائمی می کند ۹- دایره اطلاعات دانش آموزان را وسیعتر می کند ۱۰- روش مطالعه مناسب را در اختیار دانش آموزان قرار می دهد

-انواع تجهیزات آموزشی تجهیزات آموزشی به کلیه مواد، وسایل و ابزار آلاتی اطلاق می شود که شرایطی را فراهم نماید تا تحت آن شرایط فراگیری ساده تر و سریعتر و پایدارتر انجام پذیرد. بنابراین ضرورت دارد که هر آموزشگری برای موفقیت در کار خود نسبت به کاربر مواد و وسایل آموزشی (تجهیزات آموزشی)، آشنایی کامل داشته باشد و در صورت امکان در طراحی و تولید آن نیز مهارت کافی را کسب نماید.

دسته اول: انواع تجهیزات (مواد و وسایل و رسانه) آموزشی دیداری: مواد و وسایل آموزشی که در این دسته قرار می گیرند خود به چهار بخش تقسیم می گردند: ۱- غیر نور تاب، ۲- نور تاب، ۳- موقعیت های آموزشی - نمایشی، ۴- روش های جدید مرتبط با کامپیوتر و ماهواره های مخابراتی.

۱- وسایل آموزشی غیر نورتاب: وسایل آموزشی که در این بخش قرار می گیرند خود به ۵ گروه تفکیک می شوند.

الف- رسانه های نوشتاری (چاپی)ب- تابلوهای آموزشی ج- اجسام سه بعدی د- رسانه های ترسیمی ه- رسانه های غیر ترسیمی

الف- رسانه های نوشتاری: عظمتِ قدرت تازه ای که اختراع خط و بعدها چاپ به انسان هدیه کرد، یا ارزش خدماتی را که به تعلیم و تربیت، آثار نوشتاری عرضه داشتند انکارناپذیر است. شیوه های شفاهی آموزش و پرورش از رابطه مستقیم با اشیاء و افراد برخوردار بود. اما کتاب و دیگر آثار نوشتاری جایگزین روش های مستقیم انتقال دانش شد و این پیش داوری را به وجود آورد که کلمه مکتوب و تکرار شفاهی آن، به مراتب ارزشمندتر از درس هایی است که از زندگی روزمره به طور خود آموزی می شود.

امروزه رسانه های نوشتاری بسیار متنوع هستند، برخی از مهمترین آن ها عبارتند از: ۱- روزنامه ها (که خود یکی از "رسانه های انبوهی" بوده و از جهت نوع مخاطبین و سطح پوشش دارای تنوع وسیعی است). ۲- بروشورها (که معمولاً حاوی خلاصه ای از نکات مهم یک سخنرانی هستند). ۳- روزنامه دیواری (که از نظر ارائه اطلاعات در زمینه های علمی، هنری، ادبی، فرهنگی و ... کاربرد بسیار وسیعی در سطح مراکز آموزشی دارد. در این نوع روزنامه ها از عکس و تصاویر آموزشی و نمودارها نیز استفاده می شود؛ اما حاوی مطالب مکتوب بیشتری است). ۴- خبرنامه ها (ابعاد صفحات در خبرنامه کوچکتر از روزنامه های معمولی است و محتوای آن را می توان به طور تخصصی تر و محلی تر از مطالب روزنامه های عمومی ارائه نمود). ۵- رویدادنامه (که به آن Fact Sheet هم گویند، معمولاً اطلاعات مختصری را پیرامون موضوع خاص و طی یک صفحه ارائه می کند). ۶- جزوات یا Pamphlets هر گاه برای ارائه اطلاعات به لحاظ محدودیت هایی مثل چاپ امکان پذیر نباشد می توان از جزوه استفاده کرد که از امتیازات آن غلبه بر محدودیت های زمانی و مالی است). ۷- نامه نگاری (برای ذکر خلاصه ای از نتایج تحقیقات جدید یا پاسخ به سوالات برخی فراگیران که امکان تماس رو در رو با آن ها نیست کاربرد دارد). ۸- کتاب، مجله، نشریه. کتاب: از بزرگترین اختراعات بشر کتاب می باشد، پیامبر گرامی اسلامی کتاب را باغ و بستان دانشمند می داند، امروزه نقش کتاب در امر تدریس و یادگیری انکار ناپذیر است. البته هرگز نباید کتاب

درسی را تنها وسیله آموزش دانست. آموزشگران شایسته از آن به عنوان کمک تدریس استفاده می نمایند و با مطالعه کتاب های دیگر و افزایش توان حرفه ای و دانش خود از امر تدریس غافل نمی شوند. کتاب راحت ترین رسانه آموزشی است که اطلاعات وسیعی را به صورت فشرده و ارزاتر (در مقایسه با سایر رسانه ها) در خود ذخیره کرده و هر وقت که لازمست در اختیار فراگیر قرار می دهد. فراگیر می تواند از آن در هر جا (پارک، داخل قطار و ...) و تا هر کجای کتاب و هر چند باری که مایل باشد و نیز به هر میزان وقت داشته باشد و یا حوصله نماید، استفاده کند. به علاوه معلم می تواند از روی آن تکلیف یکسانی برای همه تعیین کند و چون جمع و جور است، حمل و نقل آن آسان بوده و نسبتاً با دوام است. یک اقدام شایسته آموزشگران باید تلاش آن ها نسبت به علاقمند کردن فراگیران به مطالعه کتاب های غیردرسی در کنار کتاب های درسی باشد. برای این کار می توان شاگردان را با دادن تکالیفی از قبیل خلاصه کردن مطالب کتاب، مقایسه دو یا چند نقطه نظر با هم، استفاده از چارت ها و نمودارهای کتاب در بیان مطالب، یافتن معانی لغات جدید از کتاب های فرهنگ لغات، انجام کارهای تحقیقی و ارائه کنفرانس و ... یاری کرد. (شمسائی ابراهیم- تجهیزات آموزشی و آموزشگری- انتشارات دانشگاه زنجان- چاپ اول ۱۳۸۲)

عمده ترین دلایل و موانع عدم کاربرد معلمان از وسایل کمک آموزشی در کلاسهای درس

- ۱- نبود افراد متخصص و کاردان . ۲- نبود انگیزه در کافی در بهره گیری از وسایل کمک آموزشی . ۳- اعمال شیوه مدیریت غیرونا آگاهانه مدیران از مفهوم و فلسفه استفاده از وسایل کمک آموزشی . ۴- نبود ارزشیابی صحیح از کار معلمان به طوری که هیچ تفاوت بین معلمانی که از وسایل کمک آموزشی استفاده می کنند، و معلمانی که از این وسایل استفاده نمیکنند وجود ندارند. ۵- عدم آگاهی معلمان از نقش و تأثیر مثبت به کارگیری وسایل کمک آموزشی . ۶- وجود نارسایی آموزشی که باعث شده معلمان نتوانند از وسایل اندک موجود در مدارس استفاده لازم را به عمل آورند. ۷- عدم رغبت و تمایل معلمان به کاربرد و استفاده از وسایل کمک آموزشی در جریان تدریس

۸- عدم آشنایی و تسلط اندک معلمان در بهره گیری و استفاده مطلوب از تکنولوژی آموزشی . ۹- نبود اعتماد به نفس کافی در معلمان در زمینه بهره گیری از وسایل کمک آموزشی . ۱۰- بکارگمارن نیروهای غیر تخصصی و غیر مرتبط به عنوان کارشناس تکنولوژی آموزشی . ۱۱- عدم استفاده مطلوب از توان و تجربیات نیروهای متخصص و کارشناس در رشته تکنولوژی آموزشی

-عوامل مؤثر در جذابیت کلاس و یادگیری: نقش معلم در جذابیت کلاس از چند جنبه:

(۱) از جنبه علمی :

(۱-۱) تسلط علمی (۱-۲) پاسخ گویی (۳-۳) استفاده از منابع

(۲) جنبه رفتاری:

(۱-۲) شادابی (۲-۲) احترام به دانش آموز: (۳-۲) رعایت پوشش ظاهری (۴-۲) اعتماد و خوش گمانی (۵-۲) پرهیز از

غرور

(۳) جنبه روشی:

(۴) جنبه مدیریتی:

وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، تحصیلات والدین:

سطح در آمد یا وضعیت مالی والدین ، نوع شغل پدر ، میزان تحصیلات مادر عواملی را تشکیل می دهند که در تعیین سطح یادگیری فرزندان تاثیر می گذارد . به هر صورتی که متغیر های فوق را اندازه گیری کنیم به نظر می رسد که موقعیت اجتماعی اقتصادی والدین اثر زیادی در میزان یادگیری آتی فرزندان داشته باشد. از طرق گوناگون یادگیری فرزندان تحت نفوذ موقعیت اجتماعی و اقتصادی والدین قرار می گیرند . برای مثال خانواده هایی که از تحصیلات و امکانات بیشتری برخوردارند ، احتمالاً فرزندان خود را به سال های بیشتر از تحصیلات عادی مدرسه ترغیب می کنند و یا خانواده هایی که از درآمد بالاتری برخوردارند قدرت تحمل هزینه های سال های بیشتر

تحصیل فرزندان خود را نیز دارند. یکی از عوامل مهم در پیشرفت یا ترک تحصیل دانش آموزان سواد والدین محسوب می شود. اگر بچه ها در محیط خانواده احساس پشت گرمی نمایند و هر گاه از نظر درسی مشکلی برایشان پیش آمد مطمئن باشند که اولیای آن ها کمک می کنند در این صورت با دلگرمی بیشتری درس می خوانند و دچار عقب ماندگی تحصیلی نخواهند شد.

چون تحصیلات والدین تاثیر بسزایی در موفقیت تحصیلی فرزندان دارد. تحقیقات متعددی نشان می دهد که پیشرفت تحصیلی دانش آموزانی که والدین آن ها افرادی آگاه و با سواد بوده اند موفقیت تحصیلی آنان بیشتر بوده است. محیط خانواده در پیشرفت تحصیلی نقش مهمی دارد. دانش آموزی که والدین خود را مشغول مطالعه می بیند خودش نیز تشویق به درس خواندن می شود و آن ها را به عنوان بهترین الگوی همانند سازی تحصیلی انتخاب می کند. بنابراین کمک و راهنمایی فرزندان توسط والدین امری است ضروری و نمی توان کار آموزش را تنها به مدرسه محول ساخت و از نقش خانواده در این زمینه غافل شد. دانش آموزان اوقات زیادی را در منزل می گذرانند و تحت تاثیر اعمال و رفتار والدین هستند و از آن ها انتظار کمک و راهنمایی در زمینه درس را دارند

تاثیر وضعیت مالی والدین در یادگیری کودکان

وضعیت اقتصادی خانواده را بسیار مؤثر در شخصیت فرزند می داند و بیان می کند: کودکی که در خانواده فقیر پرورش می یابد، همواره در عدم اطمینان خاطر و احساس حقارت رشد می کند. تعلق داشتن به یک خانواده ثروتمند، رضایت خاطر کودک را در کسب شهرت اجتماعی بیمه می کند. در صورتی که تعلق به یک خانواده فقیر به طور قطع شهرت اجتماعی پایینی را برای کودک دربر خواهد داشت. (شعاری نژاد، علی اکبر. روان شناسی رشد، اطلاعات. تهران. ۱۳۶۸.)

میان طبقه اجتماعی - اقتصادی والدین و تعلیم و تربیت فرزندان رابطه قائل می شود و چنین بیان می کند:

نوع درآمد خانواده نقش مهمی در چگونگی آموزش و پرورش فرزندان خواهد داشت، مثلاً خانواده‌ای که درآمد کمتر و بچه‌های بیشتری دارد، به سختی می‌تواند هزینه تحصیل آنها را فراهم کند). فرجاد، محمدحسین. جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. دفتر تحقیقات و انتشارات. تهران. ۱۳۶۸.

در زمینه رابطه هوش فرزندان و سطح فرهنگ خانواده می‌نویسد: از تحقیقات بعمل آمده در زمینه رابطه سطح فرهنگ خانواده و هوش فرزندان به این نتیجه رسیده‌اند که میانگین هوش کودکان متعلق به خانواده‌های برخوردار از فرهنگ پیشرفته اجتماعی خود بیست امتیاز بیشتر از میانگین کودکان مربوط به خانواده‌های غیر برخوردار است. (عسکریان، مصطفی. جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران. ۱۳۷۱).

موقعیت اجتماعی - اقتصادی والدین را مؤثر بر یادگیری دانش‌آموزان می‌داند و چنین می‌گوید: توانایی‌های ذاتی یادگیرندگان به صورت‌های متعددی تحت تأثیر موقعیت اجتماعی - اقتصادی قرار می‌گیرند. انواع سنخ‌های شناختی، فرآیندهای رشد تفکر، خودتصوری، روابط گروهی، روابط معلم و شاگرد، فرصت‌های آفرینندگی و کسب تجارب به طور عمیقی تحت تأثیر طبقه اجتماعی خاصی هستند که کودک در آن متولد شده و رشد یافته است. (تقی پورظهیر، علی. مقدمات برنامه‌ریزی درسی و آموزشی. آگاه. تهران. ۱۳۷۲).

او به رابطه تحصیلات والدین با علاقه به تحصیل دانش‌آموزان اشاره می‌کند و چنین می‌گوید: کودکی که در خانه‌ای زندگی می‌کند که اهل خانه، اهل علم و ادب هستند و در آنجا علاقه و رغبت به بحث و گفتگو درباره اندیشه‌های نو، اختراعات و اکتشافات جدید وجود دارد، بیشتر از کودکی که در خانه درباره کتاب‌ها و موضوع‌ها و اکتشافات جدید صحبت نمی‌شود، آماده شرکت در بحث‌ها، درک مسایل جدید و احیاناً هماهنگی و سازگاری با آنها خواهد بود. در هر حال کودکانی که والدین آنها از تحصیلات خوبی برخوردارند، احتمالاً بیشتر از سایر کودکان علاقه‌مند خواهند بود که در تحصیلات خود توفیق داشته باشند.

در تأثیر وضعیت اجتماعی - اقتصادی والدین در هوش فرزندان، ضمن تأیید مؤثر بودن آن چنین می‌گوید: پاره‌ای از تحقیقات نشان می‌دهد که وضع اجتماعی - اقتصادی والدین در رشد بچه‌ها تأثیر دارد. شغل والدین و موقعیت اجتماعی آنان خودبخود در بالا بردن سطح هوش مؤثر نیست، مثلاً فرزند یک استاد دانشگاه با فرزند یک کارگر ممکن است از لحاظ هوش باهم اختلاف داشته باشند ولی اختلاف هوش آنها مربوط به محیطی است که والدین در خانه به وجود می‌آورند. سطح تربیت آنها، فرصت‌های تربیتی ایجاد شده و تجربیاتی که آنها در محیط خانه کسب می‌کنند در رشد و پرورش هوش آنها تأثیر دارد. (شریعتمداری، علی. روان‌شناسی تربیتی، امیرکبیر. تهران. ۱۳۶۹).

تقدسیان در رابطه با نقش والدین در تحصیل می‌گوید: معمولاً استعداد تحصیلی فرزندان در خانواده‌هایی با سطح بالای اقتصادی و اجتماعی، بالاتر از استعداد تحصیلی کودکانی است که به سطوح پایین‌تر اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی تعلق دارند. در محیط‌های خانوادگی، رشد ذهنی با محرک‌های گوناگون اعم از سرگرمی‌های آموزشی، وسایل ارتباط جمعی یا آموزش‌های والدین تقویت و تشویق می‌شود. والدین به نیازهای فرزندان خود پاسخ می‌دهند و با فراهم آوردن امکانات مناسب، انگیزه‌های کشف و کنجکاوی را در فرد ایجاد و به رشد شناختی هر چه بیشتر او کمک می‌کنند. بطور کلی بیشتر محققان و پژوهشگران در مطالعات و تحقیقات خود به این نتیجه رسیده‌اند که خانواده نقش اساسی در تعلیم و تربیت فرزندان و پیشرفت تحصیلی آنان دارد که در ادامه به چند مورد اشاره می‌شود.

نتیجه:

خانواده در طول تاریخ حیات بشری همواره به عنوان نخستین نهاد تعلیم و تربیت فرزندان مطرح بوده است و این نقش همچنان برای آن متصور است. در همه جوامع، خانواده مسئول حفظ نسل و اجتماعی کردن فرزندان است و ایجاد محیط مانوس و صمیمی و با مهر و محبت به عهده خانواده است. خانواده در شکل‌گیری ارزش‌ها و

باورداشتهای فرزند نقش اصلی را دارد و بر هر نوع روابطی که فرد یا عوامل و نهادهای اجتماعی دیگر از جمله آموزش و پرورش دارد، تأثیر می‌گذارد. عدم توجه والدین به سالم‌سازی محیط روانی و عاطفی فرزندان و احیاناً فقدان روابط مناسب میان اعضای خانواده، فرزندان را با کمبودهای شدید عاطفی، روانی و ارتباطی رو به رو می‌سازد و احتمال اینکه در آینده دچار مشکلات روحی و روانی و در نهایت شکست تحصیلی و... شوند، زیاد است

- چگونه کلاس جذابی را برای دانش آموزان خود فراهم کنیم؟

فرض کنید وارد کلاس شده اید. اولین قدم تدریس شما پس از ورود به کلاس چیست؟ به عبارت دیگر، چه کارهایی را باید انجام دهید؟ و از انجام چه کارهایی باید بپرهیزید؟ اگر کلاس شلوغ بود چه باید کرد؟ و ... فرآیندی را که در پی می‌آید، مرحله به مرحله طی کنید، و مطمئن باشید که کلاس جذابی خواهید داشت.

- مکث کنید، منتظر بمانید تا همه ی کلاس آماده شود تک تک دانش آموزان را از نظر بگذرانید.

- قبل از آنکه همه کلاس آماده شود، تدریس خود را شروع کنید

- اگر کلاس شلوغ است، به دانش آموزان شلوغ، خیره شوید. تغییر فعالیت دهید (مثل جابجایی صندلی کلاس، نگاه به دفتر نمره و نگاه به دانش آموزان و...)

- هرگز تدریس خود را با ارباب و تهدید آغاز نکنید. صحبت های خود را دوستانه و به آرامی آغاز کنید.

- از مطالب درس قبلی سوال کنید. بدون یادآوری درس قبلی، درس جدید را آغاز نکنید. - برای تدریس درس جدید، دانش آموزان را آماده کنید، و برای آماده سازی، سوالات غیر مستقیم اما در ارتباط با درس جدید از دانش آموزان بکنید.

- تدریس خود را با مثال های ساده ، به روز و کاربردی آغاز کنید از بیان مثال های تکراری و اصطلاحات فنی تا حد امکان پرهیزید.

- مقدمات تدریس را آن قدر طولانی نکنید که دانش آموزان برای یادگیری موضوع اصلی درس ، خسته شوند.

- در این مرحله ، بر موضوع درس تمرکز کنید ، و تدریس خود را پی بگیرید. چرا باید در دانش آموزان ایجاد انگیزه کرد؟

انگیزه را ، محرک هر فرد برای رسیدن به اهداف خود تعریف کرده اند. اگر معلمی نتواند از این عامل برای بهتر شدن تدریس استفاده کند ، یک ابزار بسیار قوی را از دست داده است. از این رو ، توصیه می شود قبل از هر تدریس، انگیزه ی دانش آموزان را برای یادگیری درس جدید افزایش دهید.

در بیان اینکه چرا باید در دانش آموز ایجاد انگیزه کرد ، می توان به این موارد اشاره کرد :

- برانگیختن علاقه ی دانش آموزان

- درگیر کردن دانش آموزان با موضوع تدریس

- معطوف کردن توجه دانش آموز ، به آنچه که باید یاد بگیرد. (منبع : رشد معلم)

جذابیت کلاس درس و جلوگیری از خستگی معلم و دانش آموزان

۱- به محض احساس خستگی در دانش آموزان و حواس پرتی آنان ، جریان تدریس را قطع کرده و به آنها اجازه داده شود که از جای خود بلند شده ، کشش عضلانی داشته نفسی بکشد و دقایقی آزاد باشند

۲- حتماً قبل از تدریس درس جدید ، خلاصه مطلب قبلی برای دانش آموزان گفته شود و آنها را به هم ربط داد.

۳- اگر وقت اضافه ای در کلاس موجود باشد نباید گذاشت دانش آموزان از سر و کول هم بالا روند بلکه باید به نحوی باد آنها را مورد آموزش قرار داد و به عنوان مثال صحبت و تبادل نظر در مورد مسائل اجتماعی محل سکونت و یا وضع مدرسه

۴- طوری برنامه ریزی شود که هر جلسه با توجه به دوره تحصیلی و پایه حدود ۳ تا ۵ دقیقه یک رفتار نیکو و یک روایت یا حدیث مرتبط با دانش آموزان در پایان کلاس ذکر شود.

۵- به صلاح دید معلم می توان هر جلسه یکی از دانش آموزان را به ترتیب انتخاب کرد تا مطالبی را در راستای درس به دانش آموزان ارائه دهد این عمل اضطراب و صحبت در روبروی همکلاسی به تدریج کمتر شود.

۶- استفاده از ارزانتین و کاراترین تشویق ها یعنی تشویق لفظی را در کلاس درس هرگز فراموش نکنید

۷- استفاده از تشویق کف زدن توسط کل کلاس برای موفقیت های کوچک و بزرگ آنان یا به دنبال آمادگی کل دانش آموزان یا گروهی از آنان برای پاسخ گویی به درس اتمام درس کسب نمرات مطلوب اظهار نظر های مناسب و غیره حل و هوای کلاس را عوض خواهد کرد

۸- دو کار در کلاس نباید فراموش شود و اثر معجزه سایی در آرامش و آمادگی دانش آموزان دارد و آن ذکر صلوات در برخی مواقع و یا تلاوت قرآن مجید با ترجمه توسط یکی از دانش آموزان است

۹- بردن روزنامه یا مجله به کلاس درس حتی دو یا سه هفته یکبار و اختصاص دقایقی از ذکر خلاصه مطالب آن که مرتبط با درس باشد مفید است

۱۰- برای پرسش پا تخته ای الزامی نیست که دانش آموزان سر و پا روبروی دانش آموزان بایستند می توان برای آنها که خیلی اضطراب دارند یک صندلی روبروی دانش آموزان که مایل هستند بگذارند

پیشینه تحقیق :

یکی از کارهای ضروری در هر پژوهشی، مطالعه منابع مربوط به عنوان تحقیق است. جان دیوئی اعتقاد دارد مطالعه منابع به پژوهشگر کمک میکند که بینش عمیقی نسبت به جنبه های مختلف تحقیق پیدا کند. مطالعه منابع باید هم از منابعی باشد که مستقیم در ارتباط با عنوان تحقیق می باشد و هم از منابعی که به صورت غیر مستقیم با آن عنوان ارتباط دارد (دلاور، ۱۳۷۵، ص ۹۲)

در ارتباط با موضوع چگونگی جذابتر کردن بخش آشنایی با خودروپایه سوم، فقط اقدام پژوهی تأثیر وسایل کمک آموزشی در تدریس حرفه و فن سال ۷۹-۷۸ می باشد.

تحلیل و تفسیر داده ها

با توجه به یافته های علمی که در قسمت قبل بیان شد هر چند عواملی از قبیل

- مهارت، تجربه، فن بیان و علاقه معلم
- وضعیت اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، تحصیلی والدین
- میزان مهارت والدین
- وسایل کمک آموزشی و مشاهده عینی و...

بایادگیری و جذابیت درس ارتباط وجود دارد، اما نتایج تحقیقات علمی نشان می دهد که یادگیری از طریق بینایی (دیدن) ۷۵٪ می باشد پس مشاهده عینی بیشترین یادگیری و جذابیت را در در س فراهم می کند.

الگوی شش پرسش:

(۱) هدف؟ هدف جذاب کردن تدریس بخش آشنایی با خودرو

۲) چگونه؟ با استفاده از وسایل کمک آموزشی وامکانات موجود مدرسه

۳) چه کسی؟ دانش آموزان پایه سوم راهنمایی

۴) چه چیزی؟ جذاب کردن تدریس بخش خودرو

۵) چه موقع؟ زمان رسیدن به تدریس بخش خودرو

۶) چه مکانی؟ مدرسه راهنمایی امیرکبیر

ارائه راه حل موقت :

با استفاده از وسایل کمک آموزشی وامکانات موجود خودروی همکاران ویا پیکان سرایدار مدرسه انتخاب و اجرای راه حل: بر اساس تحقیقات انجام گرفته در حوزه روانشناسی، حدود ۷۵ درصد یادگیری انسان از طریق کار برد حس بینایی، ۱۳ درصد از طریق حس شنوایی، ۶ درصد از طریق حس لامسه، ۳ درصد از طریق حس چشایی و ۳ درصد از طریق حس بویایی صورت می گیرد که این امر ضرورت فراهم ساختن بستری مناسب برای کاربرد اصولی از طریق حس بینایی هموارتر می سازد. این نکته را مولانا به گونه ای شیوا بیان کرده است:

آنچه یک دیدن کند ادراک آن سال ها نتوان نمودن با بیان

باتوجه به اینکه نمی توان آداب ورسوم وفرهنگ یک قوم وملّت، وضعیت اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی مردم را به راحتی عوض کرد، بهترین راه حل را بر اساس نتایج تحقیقات که بیشترین درصد یادگیری از طریق بینایی است انتخاب نمودیم، تدریس بااستفاده از وسایل کمک آموزشی ومشاهده عینی

اجرای راه حل :

کارهای قبل از تدریس:

۱) تقسیم بچه های کلاس (۳۰ نفر) به ۵ گروه (۶ نفری ۲) تقسیم فصل به قسمتهای مناسب، برای تدریس (۳) آماده کردن مطالب اضافی و حاشیه ای مورد نیاز برای تدریس قسمتهای گوناگون (۴) آماده کردن و برنامه ریزی برای استفاده از تمام وسایل کمک آموزشی موجود در جای خود. (۵) استفاده از اشکال مناسب با قسمتهای مختلف درس (۶) در جریان گذاشتن و کمک از دبیران که از خودروی آنها استفاده کنیم (۷) بالا بردن اطلاعات عمومی خودم در زمینه خودرو

شروع تدریس:

- بردن تک تک گروهها به ترتیب داخل حیاط
- کمک از خود دانش آموزان برای تدریس که چقدر با اتومبیل وقطعات آن آشنایی دارند و شنیدن صحبت های آنان

- کامل کردن صحبت های بچه ها و درس از روی اتومبیل همکاران و دیدن قطعات بطور عینی و لمس قطعات
- بعد از مشاهده عینی، جلسه کلاسی و استفاده از شکلها، پوسترها و نقاشی قطعات اتومبیل مناسب با درس و کمک از خود دانش آموزان با توجه به اینکه قطعات را از نزدیک دیدند و لمس نمودند برای کامل شدن یادگیری بهتر (اشکال در ضمايم)

- در پایان هر قسمت یا در جلسات بعدی از دانش آموزان بصورت شفاهی یا کتبی ارزشیابی صورت می گرفت. بدین صورت که با استفاده از اتومبیل داخل حیاط و انگشت گذاشتن روی قطعات، یانشان دادن شکلها، پوسترها و... از دانش آموزان سؤال می شد. این نکته در یادگیری بچه ها و تکرار مطالب بصورت تصویری یا عملی بسیاری مؤثر بود. دانش آموز باید درس را می فهمید تا بتواند توضیح دهد. در امتحاناتی که از طریق پوستر قطعات بطور شفاهی سؤال می شد و یا از طریق ماشین و مشاهده عینی بود با استقبال بیشتری روبرو می شدیم .

شواهد (۲) ابزارهای اطلاعاتی:

- وسیله کمک آموزشی (اتومبیل همکاران و سرایدار مدرسه) - پوستر و عکسهای مربوط به قطعات اتومبیل - دانش آموزان پایه سوم - والدین دانش آموزان - امتحانات شفاهی و کتبی

گرد آوری اطلاعات:

- بالا بودن سطح نمرات امتحانات شفاهی از طریق مشاهده عینی اتومبیل و یا پوستر قطعات - نظر خواهی از دانش آموزان و احساس رضایتمندی بچه ها از این روش تدریس
- حضور والدین در آموزشگاه و ابراز رضایتمندی از اینکه بچه هادر منزل این بخش را از روی ماشین ، بحث و گفتگو با پدر و برادر مرور می کنند و جو خوبی در منزل حکم فرماست.
- رضایت همکاران از این روش که آنها هم اطلاعاتشان در زمینه خودرو بیشتر شده است
- استفاده از سؤالات تصویری در امتحان کتبی
- احساس خوب و نداشتن استرس دانش آموزان در امتحانات کتبی و شفاهی
- این بخش البته برسر راه مشکلاتی از قبیل کمبود رسانه آموزشی ، نبودن ماشین در روزهایی که قرار بر تدریس این بخش بود ، عدم تطابق مطالب و عکسهای ماشین داخل کتاب که مربوط به پیکان می باشد و ماشینهای امروزی که مدرن می باشند و..... وجود داشت .

ارزیابی تأثیر اقدامات و تعیین اعتبار:

- (۱) دانش آموزان در کلاسی که به اینگونه تشکیل می شود حضوری فعال دارند و معلم متکلم وحده نیست.
- (۲) فضای کلاس درس حرفه و فن متنوع بوده و در حاشیه مطالب زیادی گفته می شود که اصلاً در کتاب وجود ندارد و موجب توجه بیشتر دانش آموزان به درس می شود.

۳) دانش آموزان در رابطه با مبحث مورد تدریس، سوالات متنوع و زیادی را مطرح می کنند. بویژه آنکه بسیاری از ابزارها و قطعات را از نزدیک می بینند و یا از طریق پوستر درباره آنها بحث می کنند.

۴) در این روش، با استفاده از وسایل کمک آموزشی، یادگیری مباحث عمیق تر است.

۵) در یک کلاس فعال جایی برای بی نظمی و اخلاص شاگردان باقی نمی ماند.

۶) مدیر مدرسه ، معاونین، بعضی همکاران و والدین و ... این روش تدریس را مفید و مؤثر می دانند.

۷) بسیاری از دانش آموزان این روش تدریس را باعث علاقه مند شدن خود به این درس و بعضی از رشته های فنی و حرفه ای معرفی شده در کتاب و همچنین افزایش اطلاعات عمومی خود می دانند و اعتقاد دارند وسایل کمک آموزشی در این راه بسیار مؤثر بوده اند

۸) اکثر دانش آموزان خوب اعتقاد دارند که قبل از امتحان حرفه و فن ثلث و میان ثلث استرس و هیجان ندارند، چون مطالب را این بخش را به خوبی درک کرده اند

۹) در این روش دانش آموزان فشار زیادی برای حفظ مباحث درس حرفه و فن متحمل نمی شوند و میانگین نمرات نیز بالاست.

۱۰) دانش آموزان علاوه بر یادگیری مطالب، به نحوه طراحی معلم ، خط، نحوه استفاده از وسایل کمک آموزشی، اطلاعات عمومی معلم و ... نیز توجه می کنند که بصورت غیرمستقیم باعث الگوبرداری مثبت می شود.

۱۱) بسیاری از دانش آموزان در نظرخواهی های انجام گرفته استفاده از وسایل کمک آموزشی در امر تدریس را به دلایل زیر لازم می دانستند:

الف- این وسایل کلیه ابهامات آموزشی را رفع میکنند. ب- درس در فکر و ذهن بچه ها می ماند و فقط برای نمره درس نمی خوانند. ج- موجب یادگیری بهتر می شوند. د- باعث افزایش اطلاعات عمومی دانش آموزان می گردند. ش- موجب علاقمند شدن به درس و بالا رفتن دقت دانش آموزان می گردند. ک- دانش آموزان با جزئیات کار آشنا می شوند. ل- به دانش آموزان متوسط و ضعیف برای یادگیری بیشتر کمک می شوند- با فهمیدن درس، روحیه بهتری برای درس خواندن بوجود می آید .

راهکارها و پیشنهادات :

- ۱) برگزاری دوره های آموزشی در جهت ارتقای علمی و عملی معلمان برای استفاده مناسب از فناوری آموزشی .
- ۲) بهره گیری از تجارب ارزنده و برنامه های موفق کشورهای مختلف در بکار گیری وسایل کمک آموزشی .
- ۳) توجه بیشتر به دروس آشنایی با تکنولوژی آموزشی تولیدو کاربردوسایل کمک آموزشی در برنامه های تربیت معلم، دانشگاه ها وموسسات آموزش عالی.

۴) انتخاب و بکار گماردن نیروهای متخصص و کاردان در پست تکنولوژیست آموزشی در مناطق آموزش و پرورش

۵) برگزاری همایش های علمی، کاربردی و تخصصی برای آشنایی و ترغیب بیشتر معلمان به استفاده از وسایل کمک آموزشی.

۶) نظارت بیشتر و دقیق تر بر کار معلمان که در تدریس مطالب خود نیاز به بیشتری به کاربرد این وسایل دارند.

۷) تهیه و انتشار نشریات و مجلات علمی و تخصصی برای افزایش اطلاعات و آگاهی معلمان در زمینه استفاده از فناوری آموزشی.

۸) قدردانی و حمایت از مدیرانی که زمینه لازم را برای استفاده بیش تر معلمان از وسایل کمک آموزشی در جریان تدریس فراهم می کنند.

۹) وجود یک گارگاه حرفه و فن و تجهیز آن به انواع وسایل کمک آموزشی مورد نیاز را برای تک تک مدارس اجباری شود و...

منابع

۱- احمدی حمید روزنامه خراسان یکشنبه ۱۳۹۱/۱/۲۷ ص ۱۲

۲- الهیاری، زهرا، ۸۰-۸۶

۳- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه

۴- دلاور، علی- ۱۳۷۴- ص ۱۳۸

۵- سیف، علی اکبر، روانشناسی پرورشی، انتشارات آگاه ۱۳۷۶

۶- شاملو، محسن «بررسی راههای ایجاد انگیزه مطالعه و تحقیق در دانش آموزان» استاد راهنما: جناب آقای حبیب ا. زارعی

۷- فخرایی، سیروس، نقش عوامل محیطی- اجتماعی در انگیزه های تحصیلی دانش آموزان - تربیت ماهنامه پرورشی وزارت آموزش و پرورش، سال سیزدهم مهر ۱۳۷۶

۸- مجوزی، عبدالله، چراتشویق

۹- «مقدم، بدری، کاربرد روانشناسی در آموزشگاه، انتشارات صدا و سیما ۱۳۷۹»

۱۰- معین، محمد، فرهنگ معین

کتابخانه علمی استادان